

Profesoriui Anuprui Šlančiauskui – 70

2002 m. lapkričio 3 d. profesoriui habilituotam daktarui (technikos mokslai) Anuprui Šlančiauskui sukako 70 metų. Jis gimė Šiaulių apskr. Meškuičių vls. Rudiškių km. Baigęs Joniškių vidurinę mokyklą, 1951 m. įstojo į Kauno politechnikos instituto Mechanikos fakultetą studijuoti pramonės šiluminę energetiką. 1956 m. su pagyrimu baigė studijas ir pradėjo dirbti Lietuvos MA Fizikos-technikos institute, tik ką akad. A. Žukausko įkurtoje Šiluminės technikos laboratorijoje, kuri ir buvo Lietuvos šiluminės fizikos mokyklos ištakos. Čia jaunas inžinierius šilumininkas ir pradėjo mokslinio tyrimo darbą, nors jo skonį jau buvo pajutęs aukštojoje mokykloje – studentų mokslinėje draugijoje, dirbo fakulteto SMD pirmininku.

Lietuvos MA Energetikos ir elektrotechnikos, vėliau Fizikinių-techninių energetikos problemų, o dabar Lietuvos energetikos institute prof. A. Šlančiauskas visą laiką dirbo vaisingą mokslinio tyrimo darbą, 1962 m. jis apgynė technikos mokslų kandidato, 1975 m. Baltarusijos TSR MA Šilumos ir masės mainų A. Lykovo institute Minske – technikos mokslų daktaro disertacijas, 1981 m. jam suteiktas profesoriaus vardas. 25 metus jis vadovavo Šiluminio mo-

deliavimo laboratorijai, kurioje sutelkė jauną, darbštą, kūrybingą kolektyvą, sėkmingai dirbantį turbulentių šilumos mainų srityje, rūpinosi modernios eksperimentinės bazės kūrimu, ypač daug dėmesio skyrė turbulentių srauto charakteristikų matavimo termoanemometrinei aparatūrai.

Iš pradžių A. Šlančiauskas tyrinėjo vamzdžių pluoštų šilumos atidavimą ir pasipriešinimą, nustatė šachmatinių pluoštų šilumos mainus įvairių klampių skysčių srautuose. Eksperimentiškai išnagrinėjo ultragarso elastinių bangų įtaką cilindro ir plokščio paviršiaus šilumos mainams, kuri ryški laisvosios konvekcijos sąlygomis.

Turbulentių šilumos mainų dėsningumus prof. A. Šlančiauskas pradėjo tirti 1962 m. Buvo nustatyta, kad pernešant šilumą lemiamą vaidmenį vaidina klampa pasluoksnio deformacija. Remiantis gausia eksperimentine medžiaga, buvo išaiškinta, kad šiluma pernešama greičiau nei judesio kiekis, nuodugniai išnagrinėtas pasluoksnis, kaip pagrindinė šiluminė varža prie sienelės. Ištirta srauto laminarizacijos įtaka šilumos mainams esant slėgio gradientui. Nustatytas srauto turbulentiškumo laipsnio, paviršiaus kreivumo poveikis šilumos mainams, kai Prandtlio skaičiai įvairūs. Apibendrinimai atlikti panaudojus pusiauempirinius turbulentių pernešimo modelius.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, prof. A. Šlančiauskas ėmėsi tirti degimo procesus, siekiant efektyviau sudeginti kurą ir sumažinti oro taršą azoto oksidais, smalkėmis ir suodžiais. Ypač daug pastangų buvo skirta geram mazuto sudeginimui. Sulaikytas aerodinamikos ir šilumos mainų žinias jis sėkmingai pritaikė, kuriant naujus degiklius ir juos įdiegiant daugelyje Lietuvos veikiančių katilų bei gerinant deginimo technologijas pramonėje. Šie darbai intensyviai plėtojami naujai įkurtoje Degimo procesų laboratorijoje, kuriai prof. A. Šlančiauskas vadovauja nuo 1994 m. Joje sukurta nauja eksperimentinė ir teorinė degimo tyrimų bazė aprūpinta šiuolaikine matavimo aparatūra, analizuojami degimo procesai daugelyje Lietuvos energetikos ir pramonės objektų, sėkmingai kuriami ir diegiami įvairios galios degikliai (NW). Eksperimentiniai ir teoriniai tyrimai atliekami gana vaisingai, ypač įvertinant, kad tai yra nauja profesoriaus veiklos sritis.

Prof. A. Šlančiauskas yra serijos „Šiluminė fizika“ trijų monografijų bendraautoris: „Vamzdžių pluoštų šilumos atidavimas skysčio sraute“ (su A. Žukausku ir V. Makarevičiumi, 1968), „Šilumos atidavimas turbulentiame skysčio sraute“ (su A. Žukausku, 1973) ir „Turbulentinis šilumos perdavimas pasienio sluoksniuose“ (su A. Pedišiumi, 1987). Antroji (1989) ir trečioji (1995) šių monografijų išverstos į anglų kalbą ir išleistos JAV. Be to, jis yra kitų trijų knygų bendraautoris. Profesoriumi vadovaujant apginta 19 daktaro ir 2 habil. daktaro disertacijos, jo globojami disertacijas rengia vis nauji doktorantai. Prof. skaitė paskaitas bei stažavosi Vo-

kietijos, Olandijos, Anglijos universitetuose ir mokslo centruose. Jis vienas ir su bendraautoriais paskelbė per 240 mokslinių darbų įvairiuose mokslo žurnaluose, tarptautinių konferencijų, simpoziumų darbuose. Daugelį metų profesorius dirbo instituto disertacijų gynimo tarybose, skaitė paskaitas Kauno technologijos universiteto studentams. Jis (su kitais) – 1975 ir 1997 m. Lietuvos mokslo ir technikos premijų laureatas.

„Energetikos“ žurnalo redakcinė kolegija, gražus jo mokinių būrys ir kolegos širdingai sveikina prof. **Anuprą Šlančiauską** jubiliejaus proga, linki geriausios kloties ir sėkmės mokslo darbuose.

*Dr. Ričardas Šležas,
dr. Vytautas Žiugžda*